

Gemeente Den Haag
Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn

Programmabureau Jeugd

Centrum
Jeugd & Gezin
Den Haag

Beleidsnotitie

December 2007

Inhoud

1. Achtergrond en landelijke ontwikkelingen	3
1.1 Achtergrond	3
1.2 Wat wil het Rijk?	3
1.3 Wat wil de gemeente Den Haag	5
2. Uitwerking van het lokale kader	6
2.1 Visie op de Centra voor Jeugd en Gezin	6
2.2 Doelen van het CJG-beleid	7
2.3 Eén Jeugdgezondheidszorg	9
2.4 De coördinerende rol van het CJG	10
2.5 Digitale instrumenten	12
3. Organisatie, aansturing, omgeving.....	13
3.1 CJG-organisatie.....	13
3.2 Eén centraal CJG.....	14
3.3 De omgeving van het CJG	15
4. Huisvesting.....	17
4.1 Het CJG als gebouw.....	17
4.2 Locatiestudie	17
4.3 Criteria locaties	18
4.4 Voorlopige opzet huisvestingsplan CJG	19
5. Financiën.....	21
Bijlage I. Globaal productenaanbod CJG.....	22
Bijlage II. Speciale CJG-functies in het centrale CJG	23

1. Achtergrond en landelijke ontwikkelingen

1.1 Achtergrond

De vorming van Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) is één van de actiepunten in het door de Haagse gemeenteraad in november 2006 vastgestelde Actieprogramma Jeugd. Dit actiepunt is gericht op versterking van de zorg en ondersteuning voor ouders en kinderen met vraagstukken rond opvoeden en opgroeien.

Begin 2007 is in samenwerking met betrokken instellingen gewerkt aan een kader ten behoeve van de ontwikkeling van deze centra. Op 19 april 2007 heeft dit geresulteerd in vaststelling van een ontwikkelkader en ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en betrokken instellingen¹.

De Commissie Jeugd en Burgerschap is in 2007 twee maal over de CJG-vorming geïnformeerd: op 17 april 2007 (RIS 145403) betreffende het gesloten samenwerkingsverband en op 25 oktober 2007 (RIS 149751) over de voortgang van het project.

1.2 Wat wil het Rijk?

Op 16 november j.l. heeft het Kabinet ingestemd met voorstellen van de Minister van Jeugd en Gezin rond de CJG's en de regierol van de gemeente. De visie van het Kabinet is opgenomen in de beleidsbrief (DJB/APJB-2808738) van 16 november 2007. In hoofdlijnen staan in de brief de volgende voorstellen.

Samenvatting kabinetsbrief

In 2011 moet er sprake zijn van een landelijk dekkend netwerk van Centra voor Jeugd en Gezin. In iedere gemeente moet er ten minste één fysiek inlooppunt zijn (in grotere gemeenten op schaal van de huidige consultatiebureaus). De fysieke inloopfunctie kan worden ondersteund door een telefonisch en/of internetloket. Het inrichten van het Centra voor Jeugd en Gezin wordt een wettelijke plicht voor gemeenten. Daarbij wordt ook geregeld dat het Centrum voor Jeugd en Gezin schakelt met Bureau Jeugdzorg en de Zorg- en Adviesteams (ZAT).

Het kabinet ziet het CJG niet als een nieuwe bureaucratische laag. Alle gezinnen met kinderen/jongeren in de leeftijden tussen -9 maanden en 23 jaar moeten er terecht kunnen. Het gaat daarbij niet alleen om bundeling van het bestaande aanbod. Vanuit het CJG moet ook direct opvoeden en gezinsondersteuning kunnen worden geboden. Om het aanbod van dergelijke hulp te verbreden en te spreiden over alle gemeenten worden extra middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld voor hulp aan kinderen en gezinnen vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Het basismodel Centrum voor Jeugd en Gezin

Het basismodel kent als basis de integrale jeugdgezondheidszorg (WCPV). Tevens betreft het basismodel de opvoed- en opgroeiondersteuning (vijf functies) zoals bedoeld in prestatieveld 2 van de

¹ Bureau Jeugdzorg Haaglanden, Florence JGZ, GGD-JGZ, Jeugdformaat, De Jutters, Lectoraat Jeugd en Opvoeding van de Haagse Hogeschool, Meavita Opgroeïende Kinderen, MEE, Parnassia, de schoolbesturen Primair Openbaar Onderwijs, SCO Haaglanden, SCO Lucas en VO Haaglanden en de Haagse welzijns-organisaties

Wmo. Een derde element is de vormgeving van de relatie met Bureau Jeugdzorg (Wjz) en het laatste element is de schakel met het onderwijs via de Zorg- en adviesteams (ZAT).

In het basismodel is de schakel met de veiligheidsketen niet opgenomen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is primair gericht op preventie voor alle jeugdigen. Laagdrempeligheid staat daarbij voorop.

Zorgcoördinatie

Het kabinet wil dat de oplossing van de problemen in een gezin gebeurt via één totaalplan per gezin voor alle problemen, met één aanspreekpunt voor het gezin én de betrokken hulpverleners, waarbij één van de hulpverleners (nadat het plan is vastgesteld) de zorgcoördinatie heeft. De gemeente is er voor verantwoordelijk dát er een beslissing wordt genomen. Binnen het CJG wordt bekeken welke partij daarvoor wordt aangewezen.

De jeugdgezondheidszorg vormt in de visie van het Kabinet, gelet op de wettelijke verplichting tot tijdig signaleren van risicokinderen, het bieden of verwijzen naar effectieve (preventieve) zorg en het actief volgen wat er met het kind gebeurt, het aangrijpingspunt voor het coördineren van zorg. Bureau Jeugdzorg is vanuit de Wet op de jeugdzorg verantwoordelijk voor de zorgcoördinatie indien er sprake is van geïndiceerde jeugdzorg of een OTS (ondertoezichtstelling).

Regierol voor de gemeenten

In het verlengde van het basismodel CJG zal in de Wet op de jeugdzorg wettelijk worden vastgelegd dat gemeenten de verplichting krijgen om te komen tot sluitende afspraken met de organisaties die de taken uit het basismodel Centra voor Jeugd en Gezin uitvoeren. Daarnaast krijgen de gemeenten ook de wettelijke plicht te zorgen voor sluitende afspraken met en tussen andere relevante instellingen, zoals jeugdzorg, eerstelijns gezondheidszorg, justitie, politie, onderwijs, woningcorporaties en Raad voor de Kinderbescherming. Ook afspraken met de provincies over de aansluiting van de geïndiceerde jeugdzorg en de lokale jeugdzorg behoren hierbij. Een zogenaamd escalatiemodel – het overschakelen (“opschalen”) naar een hoger besluitvormingsniveau – maakt onderdeel uit van de afspraken die gemeenten met hun lokale partners moeten maken. Relevante partijen worden wettelijk verplicht om aan het maken van dergelijke afspraken mee te werken. De afspraken tussen gemeenten en hun partners hebben een wederkerig karakter. Niet alleen kan de gemeente andere partijen aanspreken, zij kan ook aangesproken worden door de andere partijen.

Daarnaast wordt wettelijk vastgelegd dat wanneer partijen er in specifieke situaties niet in slagen de benodigde zorg te leveren, dan wel zich onttrekken aan afspraken, gemeenten de verplichting krijgen partijen hier op aan te spreken. In de diverse betreffende wetgeving zal worden vastgelegd dat de gemeente deze verantwoordelijkheid krijgt en dat partijen dienen mee te werken aan het bieden van oplossingen.

Aan de Wet op de jeugdzorg wordt een derde domein toegevoegd (verantwoordelijkheden rijk en provincie zijn de andere twee domeinen), waarin de verantwoordelijkheden van gemeenten op het terrein van de lokale jeugdzorg worden omschreven. Door het verankeren van de inrichtingsplicht voor de Centra voor Jeugd en Gezin in de Wet op de jeugdzorg wordt een verbinding gelegd met de taken die de gemeente zijn opgedragen in het kader van de Wet collectieve preventie volksgezondheid en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Toezicht wordt uitgevoerd door de gezamenlijke inspecties.

Verplichte opvoedondersteuning

Als kinderen ernstig bedreigd worden in hun ontwikkeling en ouders of verzorgers daar niets aan willen of kunnen veranderen, kan de overheid maatregelen nemen om dat in hun plaats te doen. De overheid legt dan maatregelen op waarmee het kind (en eventueel het gezin) de hulp en ondersteuning krijgt die het nodig heeft. Die (jeugdbeschermings)maatregelen kunnen een ondertoezichtstelling

(OTS) of een ontneming van het gezag zijn. Hierbinnen kan de rechter, op aangeven van de gezinsvoogd, bepalen dat opvoedingsondersteuning noodzakelijk is. In dit kader kan opvoedingsondersteuning dus materieel via de rechter verplicht worden opgelegd.

Het kabinet werkt aan een voorstel om de grond voor de OTS te verruimen.

Verwijsindex Risicjongeren

Het voornemen van het Kabinet is om gemeenten te verplichten aan te sluiten op de Verwijsindex, om zo te komen tot een landelijke dekking van het systeem. Om hulpverleners aan te zetten tot melden, zal in de wet een meldrecht voor de Verwijsindex opgenomen worden voor hulpverleners. Daarmee wordt in de wet de mogelijkheid gecreëerd voor beroepsbeoefenaren met een geheimhoudingsplicht om zonder toestemming van diegene die het betreft een melding aan de Verwijsindex te doen. Het meldrecht is geen vrijblijvend recht, maar noopt de hulpverlener zorgvuldig af te wegen of melden aan de orde is. Daarnaast zal in het wetsvoorstel een richtinggevend kader voor melden worden opgenomen.

De brede doeluitkering (BDU) Jeugd en Gezin

De brede doeluitkering (BDU) Jeugd en Gezin zal per 2008 aan alle gemeenten worden uitgekeerd. In deze brede doeluitkering zijn vier geldstromen en de middelen uit de enveloppe jeugdbeleid gebundeld.

1.3 Wat wil de gemeente Den Haag

In de afgelopen maanden is het in april 2007 door samenwerkingspartners vastgestelde visiedocument uitgewerkt tot onderhavige -meer operationele- beleidsnotitie. Deze vormt de basis voor de concrete operationalisering in de stadsdelen. In hoofdlijnen sporen de in het vorige hoofdstuk genoemde uitgangspunten van het Kabinet met de Haagse plannen. De gemeente Den Haag heeft met de Centra voor Jeugd en Gezin echter een hoger ambitieniveau. De ambitie laat zich samenvatten onder de noemers 'Geen kind buiten beeld' en 'Eén kind (gezin), één plan, één zorgcoördinator'. Het doel is dat voor iedere jongere (gezin) die zorg nodig heeft, deze zorg snel en gericht wordt geboden.

De voorstellen van het Kabinet leiden tot een verplichting van gemeenten tot het maken sluitende afspraken met betrokken organisaties. Een aantal van deze organisaties zijn naast convenantpartner ook fysieke deelnemer in het CJG. Fysieke deelname in het CJG is een belangrijke maar nog niet voldoende voorwaarde voor integrale samenwerking. De gemeente Den Haag ziet het model 'bedrijfsverzamelgebouw' op termijn als een te magere invulling van sluitende afspraken. Het door alle partijen gedragen streefbeeld is dat het Haagse CJG uitgroeit tot een eenheid, die vanuit een eenduidige organisatie zorgdraagt voor een adequaat en vraaggericht aanbod van opgroei- en opvoedingsondersteuning. Het Haagse CJG wordt de spin in het web als het om het aanbod opgroei- en opvoedingsondersteuning en de belangen van kinderen gaat. De beoogde integratie betreft zowel preventief aanbod, ambulante hulp, zorgcoördinatie en toeleiding naar geïndiceerde jeugdzorg. Het belang van het kind prevaleert, ook als dat onconventionele oplossingen vraagt. Dit vraagt in de CJG's competente individuele hulpverleners, meer vrije werkruimte en gemeenschappelijke werkprocessen. Hoe het streefbeeld moet worden gerealiseerd is punt van verdere uitwerking in een groeimodel (stap voor stap). Essentieel is dat gedurende de tussenstappen verantwoordelijkheden steeds helder en eenduidig blijven vastgelegd en dat er goed wordt gecommuniceerd zowel naar burgers en professionals als naar betrokken medewerkers.

Het doel is duidelijk: geen kinderen meer tussen wal en schip!

2. Uitwerking van het lokale kader

Als start van het Haagse project CJG is in de periode december 2006 en januari 2007 ambtelijk gesproken met de bij jeugdbeleid betrokken organisaties en onderwijsinstellingen. Dit verkennend onderzoek heeft geleid tot het document 'Haagse Centra voor Jeugd en Gezin, kader voor ontwikkeling 2007-2010'. Dit document is op 19 april 2007 door de samenwerkende partners vastgesteld en er is een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en deze organisaties gesloten.

Sinds de ondertekening van deze samenwerkingsovereenkomst zijn diverse activiteiten ondernomen voor verdere uitwerking van de uitgangspunten en toewerken naar realisering. Daartoe behoren het komen tot een pedagogische visie, de uitwerking van het zorgaanbod en de bepaling van de plaats van het CJG en zorgcoördinatie in de keten.

2.1 Visie op de Centra voor Jeugd en Gezin

Jeugd groeit in Nederland op in een dynamische en complexe samenleving. Van burgers, volwassenen en jeugd, wordt meer en meer gevraagd dat ze eigen keuzes maken en daarvoor zelf de verantwoordelijkheid dragen. Dit stelt hoge eisen aan de jeugd en aan de omgeving waarin zij opgroeit. Om jongeren te leren in die complexiteit te functioneren is een opvoedingsomgeving nodig die dat ondersteunt. In die omgeving moet zowel aandacht zijn voor de inhoudelijke kant, die van interacties tussen opvoeders en jeugdigen, als voor aandacht voor de sociale en fysieke infrastructuur. Bij dat laatste gaat het om de pedagogische infrastructuur² van de context van opvoeden en opgroeien. Beiden, het inhoudelijke én het contextuele aspect van opvoeding, zijn essentieel voor een optimale ontwikkeling van kinderen zelf en essentieel voor een gezonde samenleving.

Opvoeden is uiteraard een zaak van de ouders³, maar niet van hen alleen. In de open samenleving anno 2008 zijn school en buurt belangrijke partners voor ouders. Samen met ouders geven scholen, andere maatschappelijke organisaties en de overheid vorm en inhoud aan de pedagogische infrastructuur voor hulp en ondersteuning bij opvoeden en opgroeien. Samenwerking (op inhoud en organisatieniveau) is daarbij essentieel en noodzakelijk.

Drie algemene uitgangspunten bij opvoeden⁴:

Opvoeden is een natuurlijk, vanzelfsprekend en dynamisch proces waarbij ouders en kinderen elkaar beïnvloeden en gezamenlijk worden beïnvloed door de omgeving. Een goede opvoeding houdt rekening met de mogelijkheden en behoeften van een kind en berust op de drie pijlers 'steunen, stimuleren en sturen'.

Ouders zijn de eerst verantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen. Primair zijn zij het die bepalen welke waarden en normen zij aan hun kind willen overdragen. Daarbij hebben zij recht op steun.

De rechten van de kinderen; vastgelegd in het VN-verdrag voor de Rechten van het Kind.

² Aansprekend opvoeden, Raad voor de maatschappelijke ontwikkeling

³ Bedoeld zijn ook andere, niet professionele opvoeders en verzorgers zoals stiefouders, pleegouders etc.

⁴ Ontleend aan: 'Opvoeden doet er toe', 2006, Nederlands jeugdinstituut

Opgroei- en opvoedhulp zijn als lokale overheidstaken wettelijk verankerd (WMO⁵). In 2008 zal over de Haagse invulling van deze taken een aparte notitie worden opgesteld, waarin wordt ingegaan op een pedagogische visie (normen en waarden, uitgangspunten bij het opvoeden) en de infrastructuur met instellingen die -mede- daarvoor in stand wordt gehouden. Deze notitie wordt onder andere opgesteld aan de hand van de bevindingen in een onderzoek dat momenteel door het Haagse Lectoraat Jeugd en Opvoeding wordt uitgevoerd en begin 2008 wordt afgerond. Dit betreft een onderzoek naar de leemtes in kennis van ontwikkeling en opvoeding van kinderen en jeugdigen onder volwassenen in de Gemeente Den Haag. Tevens wordt een 'Opvoedwijzer' geconstrueerd, waarop ouders de eigen kennis kunnen testen.

2.2 Doelen van het CJG-beleid

Bij het opvoeden van kinderen zijn vele betrokkenen: ouders, verzorgers, familie, vrienden, clubs, verenigingen, school, hulpverlenende instellingen, gezondheidszorg, media etc. Iedere persoon en elke organisatie vult deze betrokkenheid in vanuit de eigen rol en met eigen stijl en opvattingen. Afstemming tussen deze opvattingen en stijlen kan uiteraard maar zeer mondjesmaat plaatsvinden en ontbeert meer en meer 'maatschappelijk gemeengoed'. Mede daardoor is de opvoedsituatie van veel kinderen zeer versnipperd en divers. Dat wil zeggen dat er verschillende stijlen gebruikt kunnen worden, dat die niet met elkaar hoeven te sporen en zelfs tegengesteld kunnen zijn

Samen doen!

Het Haagse CJG is een initiatief om versnippering en eventuele tegenstellingen te verminderen. Instellingen en professionals in een CJG zullen niet alleen hun activiteiten in onderlinge afstemming uitvoeren, maar ook werken aan een gezamenlijke onderliggende visie op hulpverlening. Daarin zal het kind (gezin) met zijn probleem meer centraal staan en de hulpverlening een cultuur van verbondenheid uitstralen, van samen doen! Het uitgangspunt: samen doen! is een majeur punt. Het gaat een stuk verder dan het samenwerkingscredo van de afgelopen jaren. Invulling van samenwerking heeft zich veelal geconcentreerd op afstemming, met als risico dat tussen wal en schip vallen van kinderen bleef. Het idee achter het CJG is integratie van processen, zodat er geen jongeren meer tussen wal en schip kunnen vallen. Dit vraagt onder meer vrije werkruimte voor de individuele hulpverleners in een gemeenschappelijk proces in plaats van instellingsgebonden werkprocessen⁶.

Hulp in de eigen buurt

Een tweede doel is het zoveel mogelijk in de eigen omgeving aanbieden van de zorg. Hulp helpt het best waar mensen hun leven leiden. Vanuit het centrale belang van het kind, zullen bij het aanbod en de ontwikkeling van activiteiten daarom het perspectief van het gezin, de school en de buurt betrokken worden. Juist het onderwijs heeft ook behoefte aan ondersteuning vanuit de CJG's, vanuit collega professionals. Internationale onderzoeken van effectieve interventies laten zien dat zorg in de eigen buurt of wijk veel meer rendement heeft dan institutionele zorg en een hoger acceptatieniveau⁷.

⁵ Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO, prestatieveld 2)

⁶ Waar veelal nog over sluitende ketenzorg wordt gesproken, komt er nationaal en internationaal steeds meer aandacht voor 'Wraparound care': een zorgmodel rondom gezin/jeugdige (in plaats van een lineaire keten) met één aanspreekpunt (www.4children.org.uk)

⁷ 'Community based care', R.F.W. Diekstra, rede over effectiviteit van zorg in eigen buurt of wijk (23-11-2007)

Wat is het CJG?

Het CJG is een nieuwe start, partners gaan samen bouwen aan deze nieuwe werkvorm. Het Centrum voor Jeugd en Gezin biedt in elk stadsdeel⁸ een laagdrempelige fysieke plek, waarin de professionals van verschillende organisaties functies en taken in onderlinge samenhang aanbieden (dus samenwerken over de eigen grenzen heen). Het aanbod bestaat uit:

- Informatie en advies, een laagdrempelig inlooppunt
- Meldpunt voor probleemsituaties en vraagbaak voor professionals
- Preventieve zorg, opvoedingssteun en jeugdhulpverlening
- Multidisciplinaire beoordelingsteams (casusbespreking)
- Toeleiding naar hulp/voorzieningen die het Centrum voor Jeugd en Gezin niet zelf kan bieden
- Ingrijpen als jongeren tussen wal en schip (dreigen te) vallen
- Coördinatie, zowel gericht op de samenwerking tussen de instellingen (gemeente, gezondheid, onderwijs, jeugdzorg en het publieke domein) als zorgcoördinatie op individueel gezinsniveau. Basis is het uitgangspunt één kind (gezin), één plan, één zorgcoördinator⁹.

De in de CJG's actieve instellingen:

- stellen medewerkers aan die beschikken over de noodzakelijke en vereiste competenties (inhoudelijke competenties, maar ook competenties die nodig zijn om goed te kunnen samenwerken; klantgericht, doelgericht, verbindend etc).
- bedienen zich van kwaliteitsinstrumenten en waar beschikbaar bewezen effectieve interventies.

Het Haagse CJG is dé plaats voor informatie en advies rond jeugd en opvoeding. Het CJG moet een vanzelfsprekende plek worden (blijven waar het de activiteiten van het consultatiebureau betreft!) waar ouders en verzorgers gerichte informatie, voorlichting, advies en preventief aanbod kunnen krijgen. In het CJG geven de medewerkers en met het CJG samenwerkende instellingen door vroegsignalering en snel beschikbare samen vorm aan hulp in een adequaat werkende pedagogische infrastructuur.

Het CJG stimuleert betrokkenheid van ouders en jeugdigen zelf bij zijn activiteiten en beleid, werkt vindplaatsgericht en zoveel mogelijk outreachend (hulp in de eigen omgeving). Het aanbod aan preventieve gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning en hulpverlening is breed en het CJG draagt actief zorg voor de bekendheid van dit aanbod bij ouders, jeugdigen en professionals. Het aanbod is afgestemd op de het profiel van de wijk/het stadsdeel. Ook kan het CJG een rol spelen bij bijvoorbeeld het verstrekken van informatie en advies over de Ooievaarspas, schuldhulpverlening en Bijzondere Bijstand.

Doelgroep CJG en uitgangspunten voor het CJG en voor het zorg- en dienstenaanbod:

Het Centrum voor Jeugd en Gezin is bedoeld voor ouders en jeugdigen (zwangerschapperperiode tot 23 jaar). Onderscheiden worden de personen die fysiek voor diensten naar het CJG komen ('voor de schermen') en personen die met in het CJG werkzame functionarissen te maken krijgen ('achter de schermen'). Rond de jeugdigen (14 jaar en ouder) is nog niet uitgewerkt hoe het CJG zich verhoudt tot bijvoorbeeld het Jongeren informatiepunt (JIP), een loketfunctie voor jonge moeders, specifieke zorg voor adolescenten en geestelijke gezondheidszorg en lijnen naar de volwassenenzorg. Per CJG zal worden afgewogen of, hoe en op welke wijze bij de inrichting van de organisatie 'voor de schermen'

⁸ In sommige stadsdelen worden naast het CJG ook dependances of een klein CJG gevestigd

⁹ Over dit onderwerp wordt de gemeenteraad in januari 2008 separaat de Beleidsnotitie Sluitende zorgstructuur 0-23 aangeboden

met deze functies rekening wordt gehouden en hoe 'achter de schermen'. Dit gebeurt mede op basis van in de stadsdelen al aanwezige infrastructuur. De nadruk van de CJG-activiteiten 'voor de schermen' ligt op het preventieve karakter. De nadruk 'achter de schermen' ligt op coördinatie (oplossen van het probleem staat centraal) en op een centraal punt te zijn voor professionals. Hierdoor wordt het elkaar vinden vergemakkelijkt en kan beter gebruik worden gemaakt van elkaars kennis (ook de eerste lijn). Bezien wordt of het CJG een ruime openstelling kan krijgen (bv. van 8.00 uur tot 19.00 uur en in voorkomende gevallen ook avond- en (gedeeltelijke) weekendopenstelling). Dit is uiteraard mede afhankelijk van de vraag en de beschikbare budgetten.

Met betrekking tot professionele ondersteuning geldt dat werkers de eigen (des)kundigheid van ouders en hun visie op opvoeden respecteren. Ouders hebben de regie. De hulpverlening van het CJG richt zich op het versterken van de autonomie en zelfregulatie van ouders zodat zij greep houden of krijgen op hun eigen leven. Er wordt gewerkt met overeengekomen, concrete doelen en met een heldere planning. Het belang van kind staat centraal en prevaleert boven de belangen en rechten van de ouders in situaties waar het kind –naar professionele inschatting- schade dreigt op te lopen. Het CJG wacht daarbij niet op de melding van problemen, maar is actief in de wijk- en de school en draagt daarmee bij aan het vroegtijdig signaleren van problemen.

Concrete invulling van de uitgangspunten levert op:

- o kinderen vallen niet (meer) tussen wal en schip (alle kinderen in beeld)
- o vroegtijdig signaleren (zowel vroeg in de leeftijd als vroeg in het ontstaan van problemen) ¹⁰
- o vraag staat centraal: differentiatie zorgaanbod op basis van behoefte van ouders en kinderen
- o één aanspreekpunt voor jeugdige, ouders, school en andere professionals (één kind (gezin), één plan, één zorgcoördinator)
- o aanbod wordt afgestemd en gebundeld en zo mogelijk (en nuttig) geïntegreerd.

2.3 Eén Jeugdgezondheidszorg

Op 1-1-2008 eindigt de convenantperiode (Rijk/Gemeenten/Thuiszorginstellingen) op basis waarvan de huidige organisatie van de JGZ in Den Haag met vier betrokken uitvoeringsorganisaties door de Gemeenteraad is vastgelegd. De JGZ-organisaties zullen na 1-1-2008 gefaseerd actief worden in de CJG's. De betrokkenheid bij de jeugdgezondheidszorg van de GGD (hele stad), Florence JGZ (Leidschenveen-Ypenburg) en Meavita Opgroeiende Kinderen (7 stadsdelen) wordt gecontinueerd, maar in een geïntegreerde werkvorm.

In de afgelopen jaren is rond de integrale jeugdgezondheidszorg al het nodige gerealiseerd. Het elektronisch JGZ-dossier en de innovaties in het zorgaanbod ¹¹ zijn daarvan voorbeelden. Voor een daadwerkelijk integraal aanbod jeugdgezondheidszorg is dit echter onvoldoende. Die stap zal de komende jaren worden gezet binnen de CJG's, waarbinnen de JGZ als onderdeel van de CJG-organisatie gaat participeren als één team. Daarbij wordt het tempo van de realisering van de CJG's gevolgd, de teams worden per CJG gevormd. Het integratieproces bestaat uit verschillende stappen, waaronder vormgeven aan twee uitvoeringspilots, het uitwerken van juridische en arbeidsrechtelijke vraagstukken en een verdere flexibilisering in de uitvoering van het Basistakenpakket.

¹⁰ Dit is breed bedoeld en kan bijvoorbeeld ook attendering/toeleiding naar bijv. een cursus inburgering omvatten

¹¹ o.a. verlengde contactmomenten, telefonische spreekuren, preventieprogramma Stevig Ouderschap, deelname zorgcommissies en vormgeving gezinsbegeleiding

2.4 De coördinerende rol van het CJG

Het coördineren van zorg en zorginstellingen is een verantwoordelijkheid die op basis van verschillende wetten uiteenlopend wordt belegd, waaronder:

- o Zorgcoördinatie door jeugdgezondheidszorg (Wet collectieve preventie volksgezondheid)
- o Zorgcoördinatie door Bureau Jeugdzorg (Wet op de jeugdzorg)
- o Zorgcoördinatie in de GGZ (AWBZ)
- o Casusregie jeugdstrafrecht
- o Regie in de onderwijszorgstructuur

In de recente brief van het Kabinet over de CJG's en over de gemeentelijke regie vormt, vooral bij jonge kinderen, de jeugdgezondheidszorg het aangrijpingspunt. Het kabinet motiveert dit onder verwijzing naar de al bestaande wettelijke verplichting voor de jeugdgezondheidszorg tot tijdig signaleren van risicokinderen, het bieden of aanwijzen van effectieve (preventieve) zorg en het actief volgen wat er met het kind gebeurt. Tevens stelt het kabinet vast dat bureau jeugdzorg vanuit de Wet op de jeugdzorg verantwoordelijk is voor de zorgcoördinatie indien er sprake is van geïndiceerde jeugdzorg.

Het kabinet legt gemeenten de taak op te komen tot sluitende (proces-) afspraken. Binnen het CJG moeten bijvoorbeeld afspraken worden gemaakt over de taakverdeling bij gelijktijdige betrokkenheid van een zorgcoördinator van het CJG (lokaal beleid) en een gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg (na rechterlijke machtiging). Momenteel komt het veelal aan op individuele contacten en onderlinge afspraken tussen professionals voor afstemming binnen en tussen domeinen.

De afgelopen jaren is in Den Haag veel aandacht besteed aan het verbeteren van het functioneren van de keten van organisaties die de jeugdzorg uitvoeren. Bureau Jeugdzorg is, op basis van aansluitingsafspraken, in veel lokale netwerken een actieve partner. Als het gaat om afstemming tussen onderwijs- en zorgpartners is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in de ontwikkeling van casusbespreking primair onderwijs (netwerken 0-12), VO/ROC (ZAT's) en de commissies van begeleiding van het speciaal onderwijs. De meest uitgewerkte werkwijzen krijgen vorm in het experiment Ketenaanpak Segbroek (KAS) en het Zorgloket Cluster REC4.

Rond overlast en risicojeugd bestaan in de stad ad-hoc wijkgerichte netwerken waarbij politie, justitie en maatschappelijke organisaties gezamenlijk optrekken om een adequate aanpak te organiseren.

Wat ontbreekt is een stelsel van afspraken dat de onderlinge samenhang tussen de domeinen regelt (ketenregie). Daarbij gaat het er om hoe de verantwoordelijkheden worden toegedeeld en bij welke functionarissen deze worden belegd. Het Haagse CJG krijgt daarin een centrale rol en in het CJG daarvoor aangestelde functionarissen CJG-gezinscoaches en jeugdregisseurs.

Er wordt daarbij voortgebouwd op de inmiddels in Den Haag opgebouwde infrastructuur. Dit impliceert een model voor zorgcoördinatie langs de volgende lijnen:

- afstemming op professioneel niveau
- georganiseerd multidisciplinair casusoverleg
- opgeschaald overleg bij knelpunten.

In schema: (volgende pagina)

Bestuurlijke regie (doorzettingsmacht) wordt gedefinieerd als de gemeentelijke bevoegdheid om:

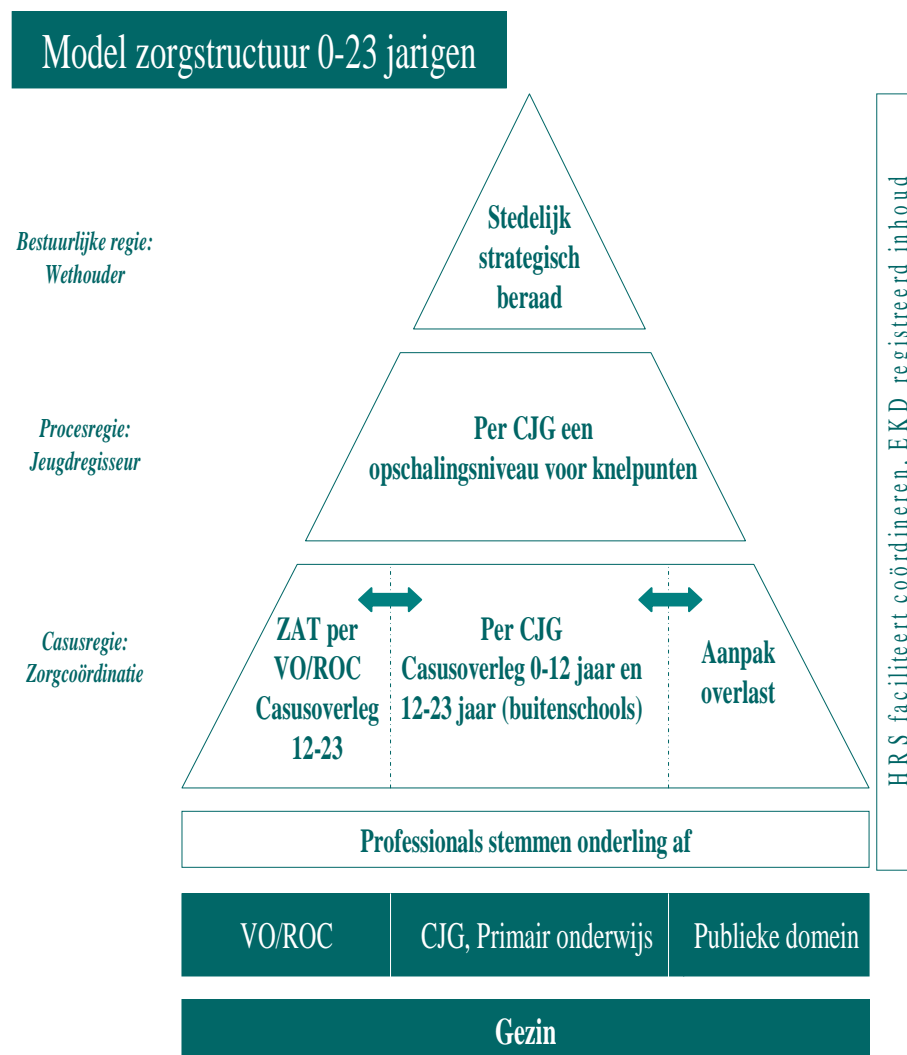
- o in te grijpen in gezinnen nog voor er sprake is van bemoeienis van de rechterlijke macht (gezinscoach: 3 vormen: vrijwillig, dwang en drang)
- o partijen om tafel te halen om met deze partijen bindende afspraken te maken (proces- en bestuurlijke regie: jeugdregisseur en wethouder; als openbare orde en veiligheid in het geding zijn, dan ook de burgemeester)
- o aansturing te organiseren van partijen in het CJG.

Procesregie (opgeschaald overleg) bij vastgelopen cases of veel voorkomende knelpunten in het stadsdeel, voor bindende afspraken o.l.v. jeugdregisseurs. Er wordt geschakeld met o.a.:

- o zorginstellingen, onderwijs, leerplicht/RMC en jongeren werkkloket, schuldsanering en woningbouwverenigingen
- o infrastructuur overlast/veiligheid incl. JCO

Reguliere casusafstemming in multidisciplinair overleg:

- o de huidige netwerken 0-12 jeugdhulpverlening worden gepositioneerd in de CJG's (het CJG heeft een één op veel relatie met de basisscholen)
- o CJG-partners JGZ en BJZ participeren structureel in de onderwijs-zorgstructuur ZAT's en commissies speciaal onderwijs (een één op meer relatie van de school met CJG's)
- o casusoverleg 12-23 jarigen (buitenschools)
- o CJG kan zorgcoördinatie (casusregie) leveren bij multiprobleem casuïstiek

2.5 *Digitale instrumenten*

Elektronisch kinddossier

In het CJG is een van de uitgangspunten: één kind (gezin), één plan, één zorgcoördinator. Hoe ingewikkeld misschien ook, uiteindelijk moet dit ook leiden tot een geïntegreerd gegevensoverzicht voor de CJG-medewerkers.

In Den Haag wordt door de JGZ van de GGD al acht jaar gebruik gemaakt van een elektronisch kinddossier en sinds twee jaar door de consultatiebureaus. Hoewel dit computerprogramma nog voorziet in het doel waarvoor het gemaakt is (JGZ), zijn upgradering en verbreding noodzakelijk. Door de ontwikkeling van een landelijk elektronisch kinddossier door het Rijk is van lokale upgradering tot nu toe afgezien. Dit landelijke dossier heeft echter eerst veel vertraging opgelopen en inmiddels is bekend geworden dat minister Rouvoet van een landelijk systeem afziet. Voor Den Haag betekent dit nieuw ontstane ruimte om het lokale systeem te moderniseren (dan wel een nieuw systeem aan te schaffen) en uit te bouwen naar de lokale inzichten.

In de Haagse visie is het EKD niet alleen een dossier van de JGZ, maar staat het begrip EKD ook voor het uitwisselen van informatie tussen de Jeugdgezondheidszorg, de andere CJG-organisaties en organisaties buiten het CJG die zich met jeugd bezig houden, zoals het onderwijs, de jeugdzorg, leerplichtambtenaar en de politie. Het gaat daarbij om het daadwerkelijk uitwisselen van informatie binnen de spelregels van de privacy. Die informatie is en blijft onder verantwoordelijkheid van de betreffende instanties (bv. JGZ, school, Bureau Jeugdzorg) opgeslagen. Uitgangspunt is enkelvoudige opslag en (gecontroleerd) meervoudig gebruik.

Haags Risicosignaleringsysteem (HRS)

Sinds september 2007 vindt een pilot risicosignalering plaats. Het betreft hier een set van afspraken en digitale ondersteuning door het HRS: Haags Risicosignalering Systeem. Het HRS informeert betrokkenen en zorgaanbieders over elkaars betrokkenheid bij meervoudige hulp aan jeugdigen. Ook wijst het systeem per casus aan wie van de betrokken professionals (zij die de signalen gemeld hebben) zorgcoördinatie uitvoert. Binnen de CJG's zijn ook de functionarissen actief die bewaken of signalen en systeemaanwijzingen worden opgevolgd. Binnen afzienbare tijd zullen het elektronisch kinddossier en HRS aan elkaar worden gekoppeld of geïntegreerd.

Monitoring

“Alle jongeren en gezinnen (in elk geval die met risico's) in beeld”, of in andere woorden: geen jongeren tussen wal en schip. Door de JGZ worden kinderen systematisch gevolgd in hun ontwikkeling (basistakenpakket JGZ). Digitale registratie is daarbij een belangrijk hulpmiddel. Digitale gegevensverzameling biedt verschillende mogelijkheden om risicofactoren systematisch op te sporen, zowel voor het individuele kind als voor het in beeld krijgen van de populatie. Mede op basis van de JGZ-gegevens, aangevuld met de informatie van de andere partners, moeten de CJG's in staat zijn periodiek een risicoprofiel van de eigen werkomgeving op te stellen. Dit profiel kan zowel dienen voor concrete acties in het eigen stadsdeel als voor beleidsadvisering.

Naast informatie voor beleidsdoeleinden dienen de registraties ook de gegevens te leveren ten behoeve van de Haagse jeugdmonitor en verantwoording naar de inspectie (landelijke set indicatoren).

3. Organisatie, aansturing, omgeving

3.1 CJG-organisatie

De Haagse CJG's vallen integraal onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de wethouder onderwijs, jeugdzaken en sport. Afspraken over het organiseren en functioneren van de CJG's en over het project 'Realisering CJG's, lopen via de Stuurgroep Sluitend Zorgsysteem en te zijner tijd via een Beheerraad Centra voor Jeugd en Gezin.

Voor stedelijke coördinatie en beleidsmatige aansturing komt er een (account)manager CJG. Deze manager is onderdeel van de gemeentelijke organisatie. In de eerste periode valt deze functie nog samen met die van de projectleider CJG. De manager CJG stuurt op basis van:

- *Beleid:* financiën, management en informatie/innovatie
- *Uitvoering:* ketenregie (systeemafspraken) en zorgcoördinatie individueel (cases)
- *Facilitaire zaken* (huisvesting en ICT: elektronisch kinddossier, signaleringssysteem)

Beleid

Beschikkingen, contracten

De (account)manager CJG wordt verantwoordelijk voor een gecoördineerde contractsturing op alle in het CJG aanwezige uitvoeringsorganisaties met een directe financiële relatie met de gemeente. Het gaat om JGZ0-4 (subsidie), de JGZ4-19 (dienstverleningsovereenkomst), jeugdonderdelen van welzijn (subsidie) en programma- en projectmiddelen (bijvoorbeeld 'Opvoeden in de buurt'). De afzonderlijke budgetten worden samengebracht in een begrotingspost CJG. De relatie met BJZ wordt vastgelegd in een bestuurlijke overeenkomst met het Stadsgewest Haaglanden. De (account)manager CJG stuurt aan op basis van jaarlijks in de Beheerraad CJG te maken afspraken.

Management in het CJG

De aansturing van een CJG-locatie gebeurt in onderlinge samenwerking door de leidinggevenden van op de betreffende locatie deelnemende instellingen. De onderlinge samenwerking wordt ondersteund door een CJG-coördinator¹². De gezamenlijke opdracht voor de managers is organisatorische eenheid binnen het CJG creëren. Het gaat daarbij om organisatorische, beleidsmatige en inhoudelijke aspecten van het functioneren van het CJG besproken, evenals eventuele samenwerkingsproblemen tussen professionals op casusniveau voor zover deze niet in de casusoverleggen afdoende zijn afgedaan. De samenwerkende managers kunnen voor logistieke zaken een beroep doen op een nader te organiseren beheersvoorziening.

Informatie, innovatie

Een - virtueel- team *informatie, innovatie*¹³ ondersteunt op stedelijk niveau de CJG's met onderzoek, ontwikkeling, verwerving en uitvoering van innovatieve projecten en epidemiologie. Dit team draagt

¹² De wijze van gezamenlijk leidinggeven wordt momenteel uitgewerkt door de betrokken instellingen; de functie CJG-coördinator wordt daarbij nader gedefinieerd

¹³ Feitelijk gaat het hier om specialistische jeugdgerelateerde functies vanuit de GGD, welzijn en de beleidsmatige inzet vanuit de aan de CJG's deelnemende organisaties

zorg voor aansluiting van kwaliteitssystemen en opleidingsplannen en wordt, op basis van jaarlijks in de Beheerraad CJG te maken afspraken, periodiek bijeen geroepen door de gemeentelijke (account)manager CJG.

Proces- en uitvoeringsregie (Ketenregie (systeemaafspraken) en zorgcoördinatie (individueel))

Gemeentelijk is de jeugdregisseur ¹⁴ verantwoordelijk voor toezicht op de systeemaafspraken rond afstemming en het coördineren van zorg en hulp. Hieronder valt ook de organisatie van casusoverleg bij opschaling (zit dit casusoverleg zelf voor).

Op casusniveau zijn voor zorgcoördinatie gezinscoaches ¹⁵ beschikbaar.

Beheersvoorziening

Bij de CJG-huisvesting zijn naar verwachting diverse eigenaren van panden betrokken. Ten behoeve van huur en gebruikersbeheer van panden wordt een beheersvoorziening getroffen. Vorm en organisatie worden nog uitgewerkt. De beheersvoorziening huurt en verzorgt onderhuur, is liaison naar de eigenaar en verzorgt gebruikersbeheer. Aandachtspunten zijn daarbij tevens logistiek en ICT-beheer. Medewerkers van de beheersvoorziening beheren de infrastructuur die nodig is om de CJG-systemen te laten draaien: de CJG-websites, het JGZ-dossier, het elektronisch kinddossier (EKD), het risicosignaleringssysteem (HRS) en in technische zin mogelijk ook de jeugdmonitor.

3.2 Eén centraal CJG

Niet alle functies van de CJG-organisaties zijn van voldoende omvang om per stadsdeel te organiseren. Daartoe behoren specifieke zorgfuncties, alsmede beleidsmatige ondersteuning en eventueel de beheersfuncties van stedelijke voorzieningen als het EKD en HRS. Ook kan het zinvol zijn stedelijke functies van andere organisaties (bijv. Onderwijzorgloket REC4) via een centraal CJG te laten schakelen met de CJG's.

Bij een van de CJG's wordt een aantal centrale taken ondergebracht ¹⁶. De medewerkers van deze centrale afdeling werken overigens maximaal gebiedsgericht en werken op meerdere momenten in de week fysiek in de decentrale CJG's.

Het bundelen van centrale taken heeft niet alleen als achtergrond de kleine organisatorische omvang van deze eenheden. Beoogd wordt ook de zorgcoördinatie centraal aan te sturen, met als doel eenheid van beleid, gebundelde registratie en centrale prioritering bij capaciteitsvraagstukken. Bundeling van centrale taken betreft naast een beheersvoorziening de volgende organisatieonderdelen (zie ook Bijlage II): Bureau Basiszorg, IVVTO, Vangnet 0-6, Netwerkoördinatoren en CJG-Gezinscoaches.

Sommige CJG's, bijvoorbeeld het Centraal CJG, kunnen zich meer of minder specifiek op bepaalde doelgroepen richten (zie ook hoofdstuk 2.2, doelgroep CJG).

¹⁴ Een nieuwe functionaris op basis van actiepunt 4 uit het Actieprogramma Jeugd (hierover verschijnt een separate notitie)

¹⁵ De CJG-gezinscoach is een voortzetting met taakverbreding van de functie 'gezinsbegeleider' van de GGD

¹⁶ Actiepunt 26 van het Actieprogramma jeugd

3.3 *De omgeving van het CJG*

Het onderwijs

Voorscholen, basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs/ROC zijn bij uitstek vindplaatsen voor kinderen en jongeren met opvoed- én opgroei problemen. Het onderwijs heeft dan ook belangrijke taken waar het gaat om signaleren, beoordelen en (preventief) interveniëren dan wel toeleiden naar een gewenst hulpaanbod buiten de school. Hierin is het CJG partner van het onderwijs. In het basisonderwijs krijgt de samenwerking vorm in netwerken 0-12, in het voortgezet onderwijs in de Zorg Advies Teams (ZAT) en bij het speciaal onderwijs de commissies van begeleiding.

Afspraken met de scholen moeten garanderen dat de hulp die vanuit scholen zelf geboden wordt daadwerkelijk verbonden kan worden met instellingen die schoolexterne hulp en ondersteuning bieden aan ouders, jeugdigen en andere opvoeders. Het CJG-concept bouwt op deze afspraken voort, doordat de CJG-partners Bureau Jeugdzorg, Jeugdgezondheidszorg en Welzijn deelnemen aan de netwerken en de ZAT's en van daaruit bijvoorbeeld registratie, het organiseren van zorgcoördinatie en het stellen van indicaties regelen.

Gezondheidszorg

De gezondheidszorginstellingen en in het bijzonder de eerstelijnszorg (huisarts, verloskundige) zijn belangrijke partners voor het CJG en andersom. Gezondheidscentra of huisartspraktijken zijn daarom natuurlijke samenwerkingspartners en de CJG's zullen in hun werkgebied sluitende samenwerkingsafspraken maken over onder andere consultatie, informatiedeling en verwijzingen. In elk geval op één locatie zal vorm worden gegeven aan een zorgconcept waarin CJG en huisartsen (in dit geval van de SHG ¹⁷) gezamenlijk optrekken in de organisatie van het zorgaanbod (Segbroek, Transvaal). De speciale expertise voor hulp aan allochtone gezinnen van de afzonderlijke partners wordt hier samengebracht, waardoor de functie van kenniscentrum kan worden ontwikkeld.

Publieke domein

Voor jongeren van 12 jaar en ouder, die niet via het onderwijs maar bijvoorbeeld via de politie of het welzijnswerk worden gesignaleerd, bestaan in sommige wijken netwerken 12+. Invalshoek is veelal het tegengaan van overlast of 'het specifieke' van een doelgroep. Ad-hoc worden zorgaanbieders gevraagd aan deze overleggen deel te nemen.

Met de komst van de CJG's wordt het voor deze netwerken duidelijker waar men betrokkenheid van zorgaanbieders kan vinden. Het schakelen van de overlastaanpak naar de zorg gebeurt in de CJG's. Binnen het CJG wordt de doorgeleiding geregeld naar het netwerk 'buitenschools' of het ZAT.

Schakelen naar de justitiële keten gebeurt veelal vanuit de overlastaanpak via het JCO (Justitiële casusoverleg). Landelijk is de afspraak gemaakt dat de politie zorgvragen neerlegt bij Bureau Jeugdzorg. Bureau Jeugdzorg maakt onderdeel uit van het CJG.

Zwerfjongeren

In 2005 is de gemeente Den Haag samen met het stadsgewest Haaglanden en later ook het Zorgkantoor gestart met een project Ketenregie Zwerfjongeren. Doel van dit project was een verbetering van de samenwerking tussen alle betrokken instellingen, in het bijzonder tussen Bureau Jeugdzorg (18-min),

¹⁷ Stichting Haagse Gezondheidscentra

het Centraal Coördinatie Punt (CCP) voor de MO/OGGZ-doelgroep boven de 18' en de lokale preventieve instanties. Het project heeft geleid tot het convenant 'Samenwerkingsafspraken Ketenregie Zwerfjongeren Regio Den Haag'. De verbinding van dit netwerk naar de CJG's blijft via Bureau Jeugdzorg lopen.

(Beleids)netwerken / platforms in de wijk/het stadsdeel

Op dit moment zijn in de meeste stadsdelen beleidsnetwerken actief voor instellingen die betrokken zijn bij aanbod t.b.v. 0-6 jarigen. CJG-partners participeren in deze netwerken. Doel van deze netwerken is:

- het voorkomen van achterstanden en het bevorderen van samenhang van activiteiten en financiering;
- inhoudelijke ordening van activiteiten t.b.v. 0-6 jarigen en hun ouders;
- aanbrengen van een organisatorische samenhang aan de hand van vindplaatsen, te weten, consultatiebureaus, peuterspeelzalen en de eerste groepen van het basisonderwijs.

Gezien de doelstellingen van de CJG-vorming is heroverweging van organisatie en leeftijdsgroep wenselijk en ligt een doelgroep 0-12 jaar inmiddels meer voor de hand. Te denken valt aan een platform van zorginstellingen en primair onderwijsscholen (incl. Kinderopvang en voorscholen) per stadsdeel waarin 1-2 x per jaar organisatie en samenhang van het hulpaanbod t.b.v. 0-12 jarigen en hun ouders worden besproken.

Professionals overleggen periodiek in zgn. 1^e lijnsplatforms. De CJG-partners nemen daar nu aan deel en zullen dat blijven doen na de CJG-vorming. Dit geldt ook voor overlegsituaties op wijk- en buurtniveau met bewoners(organisaties). Daaraan zullen de CJG-partners, wanneer relevant, ook hun bijdrage leveren.

4. Huisvesting

4.1 *Het CJG als gebouw*

Laagdrempelig is een sleutelwoord als het om de CJG-locaties gaat. Het CJG moet een toegankelijk gebouw zijn, waarin instellingen en benodigde informatie gemakkelijk zijn te vinden, eventueel met behulp van de informatiebalie. Er is ook ruimte voor ontmoeting en een kop koffie aan de leestafel.

De inrichting van het CJG is daarbij kindvriendelijk en biedt leef- en speelruimte voor kinderen die moeten wachten, voor kinderopvang en het klimaat is kindvriendelijk. Het CJG is ook oudervriendelijk: organisaties en werkers geven aandacht en tijd aan ouders, geven ouders het gevoel welkom te zijn en betrekken hen bij beleid, organisatie en uitvoering.

De uitstraling van met name de entree is neutraal, waardoor gebruikers niet het stempel voelen van 'een onkundige' ouder. Verder wordt aandacht besteed aan privacy, door gesloten spreekkamers 'uit de route'.

Per CJG-locatie worden onder meer geregeld:

- een (gratis) centraal telefoonnummer voor de burgers
- een internetsite voor de burgers en een intranet voor de CJG-medewerkers
- webinzage van het bevolkingssysteem voor CJG-medewerkers
- (op termijn) koppeling van informatie uit bronsystemen

De ontwikkeling van de CJG's impliceert niet dat dit de enige plek is waar men terecht moet kunnen. Informatie en advies blijven ook op andere plaatsen aangeboden worden (scholen, welzijnsaccommodaties en andere servicepunten zoals de WMO-loketten). Het CJG is echter wel de plek waar lijnen en afstemmingsactiviteiten rond opgroei- en opvoedingsondersteuning samen komen.

4.2 *Locatiestudie*

Het project realisering Centra voor Jeugd en Gezin wordt uitgevoerd in een aantal deelprojecten. Het maken van een huisvestingsplan is daar één van.

De planning in het Actieprogramma was er op gericht om in 2007 met twee vestigingen te starten en medio 2010 in alle Haagse stadsdelen een operationeel CJG te hebben. De vormgeving van de locaties gebeurt aan de hand van een stedelijk concept, dat per locatie nader wordt ingevuld.

Met het huisvestingsplan is gestart in februari 2007. In opdracht van de gemeente Den Haag heeft STIOM¹⁸ in de periode februari – mei 2007 een eerste locatieverkenning uitgevoerd voor de vestiging van 8-10 Centra voor Jeugd en Gezin in de stad Den Haag. Het ging in dit onderzoek om de panden van betrokken instellingen en bijv. voormalige schoolgebouwen. Eind mei 2007 is het rapport 'Bouwen aan Centra voor Jeugd en Gezin' opgeleverd. Bij de locatieverkenning zijn 30 locaties beoordeeld waar eventueel een CJG ontwikkeld zou kunnen worden, waarbij de ene locatie meer kansrijk bleek dan de andere. In dit rapport zijn tevens de programma's van eisen beschreven voor respectievelijk een klein

¹⁸ Stichting ter ondersteuning van de gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening Den Haag

CJG (ca. 500 m²) en een groot CJG (ca. 1000 m²). Klein of groot worden bepaald op basis van het adherentiegebied.

Van verschillende kanten zijn na de locatiestudie initiatieven en projecten bij de gemeentelijke projectleider gemeld waarin (mede) een CJG zou kunnen worden gerealiseerd. Er heeft tevens een toets plaatsgevonden op beschikbare gebouwen en bouwplanontwikkelingen buiten de kring van CJG-betrokken organisaties. Van het aanvullend onderzoek is een ambtelijke voortgangsrapportage opgesteld die op 3 oktober 2007 is besproken door de Stuurgroep Sluitend Zorgsysteem. De conclusies worden momenteel uitgewerkt en leiden tot het opstellen van een huisvestingsplan. Dit plan, dat voorjaar 2008 gereed zal zijn, dient als basis voor verdere uitwerking per stadsdeel. Daarbij is nog niet voor alle stadsdelen bekend in welk gebouw, of op welke exacte locatie het CJG komt. Wel wordt in dit huisvestingsplan, voor de beoordeling van de spreiding, ten minste de omgeving beschreven waar het CJG te zijner tijd wordt gerealiseerd.

4.3 *Criteria locaties*

Voor de analyse van de geschiktheid van mogelijke CLG locaties en gebouwen worden de volgende criteria gebruikt:

<i>Omschrijving</i>	<i>Operationalisering</i>
Populatie (verzorgingsgebied)	* aantallen gezinnen en aantallen geboorten per werkgebied
Situering en bereikbaarheid van de locatie	* werkgebied binnen een straal van ca. 2 km (loopafstand) * max. 500 meter van een halte van het openbaar vervoer * centrale ligging in het stadsdeel, in elk geval op een locatie waar ouders en kinderen dagelijks/doordeeweeks als vanzelf komen (functionele toeloop) bv in nabijheid van gezondheidscentrum, school, winkelcentrum * voldoende parkeergelegenheid, fietsenstalling
Gebouw (fysiek / kwaliteit)	* toegankelijk voor mensen met beperkingen en kinderwagens (schuifdeuren bij entree, drempelvrij, goedgekeurde liftinstallatie, aangepaste toiletvoorziening), veilige looproutes en looplijnen * voldoende aantal m ² (500 – 1000) * voldoende ruimte op begane grond * uitbreidbaar (flexibiliteit) * functionele indeling (aantal en afmeting van vertrekken, efficiëntie indeling, mogelijkheden meervoudig ruimtegebruik) * bouwfysische kwaliteit (leeftijd gebouw, staat en leeftijd installaties (binnenklimaat), flexibiliteit installaties) * kostprijs, huur * uitstraling (verschijningsvorm)

4.4 Voorlopige opzet huisvestingsplan CJG

Stadsdeel, bijzonderheden	Planning	Tijdelijk alternatief
<i>Centrum</i>		
In het stadsdeel Centrum zijn 2 CJG's gepland. Voor Transvaal wordt een gezamenlijk groot CJG met Segbroek gerealiseerd aan het Esperantoplein. De 2 ^e vestiging wordt gepland in het centrale deel van Centrum, maar er is nog geen concrete locatie bekend.	2010	Noodzaak tijdelijke vestiging wordt nog overwogen
<i>Escamp</i>		
In Escamp wordt gewerkt aan 1 centraal groot CJG dat wordt gehuisvest in de omgeving Leyweg nabij of in het nieuwe stadskantoor en aan 2 dependances ¹⁹ (nog onbekende locaties) in Wateringse veld en Rustenburg.	2010-2015	Locatie tijdelijke vestiging in onderzoek
<i>Haagse Hout</i>		
Voor Haagse Hout is de planning 1 groot CJG. Er zijn nog geen concrete besluiten over locaties genomen. Voor de definitieve locatie zijn wel eerste gesprekken gaande.	2011	Locatie tijdelijke vestiging in onderzoek
<i>Leidschenveen-Ypenburg</i>		
In Leidschenveen-Ypenburg wordt op twee locaties een CJG gerealiseerd: 1 groot CJG in het Gezondheidscentrum Leidschenveen en een dependance in het Gezondheidscentrum Ypenburg (gerealiseerd november 2007).	2009 2007	Gerealiseerd Stadsdeeltkantoor (alleen JGZ 0-19)
<i>Laak</i>		
Het CJG Laak (groot) wordt gevestigd in de Thijssestaat. De bestaande locatie van het consultatiebureau JGZ wordt daarvoor uitgebreid. De noodzakelijke verbouwingen starten medio december 2007 en oplevering en ingebruikname als operationeel CJG zijn voorzien in het voorjaar van 2008.	2007/2008	Niet van toepassing
<i>Loosduinen</i>		
In Loosduinen komt één klein CJG. Er loopt een onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden en exploitatiegegevens van één concrete locatie. Bij geschiktheid is realisering van het CJG in 2008 mogelijk. Momenteel wordt er al wel multidisciplinair samengewerkt op de locatie Campanulastraat. Deze samenwerking wordt waar mogelijk uitgebouwd, zodat er in Loosduinen in 2008 sprake is van een operationeel CJG.	2008	Niet van toepassing

¹⁹ Een dependance omvat de functies JGZ-consultatiebureau en opvoedsteunpunt

Beleidsnotitie Centra voor Jeugd en Gezin
Gemeente Den Haag

Stadsdeel, bijzonderheden	Planning	<i>Tijdelijk alternatief</i>
---------------------------	----------	------------------------------

Scheveningen

In Scheveningen is 1 groot CJG gepland. Er loopt op dit moment een onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden en exploitatiegegevens van één concrete locatie. Bij geschiktheid is realisering van het CJG in 2008 mogelijk.	2008	<i>Niet van toepassing</i>
--	------	----------------------------

Segbroek

Voor Segbroek wordt het CJG gerealiseerd in de nieuwbouw Esperantoplein. Deze vestiging is tevens voor Transvaal bedoeld. Op deze locatie wordt een samenwerkingsverband gerealiseerd met een huisartsgroep van de Stichting Haagse Gezondheidscentra. Momenteel wordt er in Segbroek al multidisciplinair samengewerkt op de locatie Hanenburglaan. Deze samenwerking wordt uitgebreid, zodat er in Segbroek in 2008 sprake is van een operationeel CJG.	2008 2010	<i>Hanenburglaan</i>
---	--------------	----------------------

5. Financiën

De huidige bekostiging van voorzieningen die in het CJG komen, bestaat uit een aantal rijks- en gemeentelijke regelingen. Het Kabinet geeft in de beleidsbrief CJG aan per 1-1-2008 een Brede Doeluitkering (BDU) CJG te hanteren, waarin bestaande specifieke uitkeringen worden samengevoegd, als tussenstap naar een volledige overheveling van de middelen naar het gemeentefonds in 2012. Daarnaast bestaan wellicht ook mogelijkheden om maatregelen ter versterking van de CJG's te betrekken bij de uitwerking van de wijkactieplannen voor de vier Krachtwijken. In de loop van 2008 zal hierover duidelijkheid bestaan.

De introductie van deze BDU heeft nog onbekende neveneffecten voor gemeenten die op basis van voorlopende regelingen al extra middelen voor de CJG's ontvangen (Impuls Opvoedingsondersteuning en Opvoeden in de buurt).

Bijlage I. Globaal productenaanbod CJG

Doelgroep	Specifieke producten (nog verder aan te vullen)	Algemene producten voor alle leeftijden
Zwangeren	Samenwerking met verloskundigen (eventueel in huis)	Inlooppunt met informatie en koffie
	Zwangerschapsgym, prenatale cursussen	
	Prenataal huisbezoek (Opvoeden in de buurt)	
0-4 jaar	Basistakenpakket JGZ / Vaste contactmomenten / inentingsprogramma	Informatie en advies
	Toeleiding naar VVE	Meldpunt probleemsituaties
	Moeders Informeren Moeders	Opvoedsteunpunt
	Diverse postnatale cursussen en themabijeenkomsten	Casusgerichte zorgcoördinatie
	Diverse opvoedingscursussen en themabijeenkomsten	
	Thuisbegeleiding via video	Inzetten gezinscoach CJG (outreachinge begeleiding en zorgcoördinatie voor gezinnen met meervoudige problemen)
	Verlengde contactmomenten (Opvoeden in de buurt)	
	Stevig ouderschap (Opvoeden in de buurt)	
	Toegang tot team Integrale Vroeghulp / vroegtijdige onderkenning (IV/VTO)	
	Kinderoppas	
	Samenspel	Onderhouden en coördineren van netwerken
0-12 jaar	Deelname aan netwerken 0-12	Toeleiding naar geïndiceerde hulp (AMK, reclassering, jeugdbescherming) incl. afstemming van afspraken en coördinatie met het lokale veld
	Vangnet: voor kinderen tot 6 jaar die niet verschijnen op contactmomenten	
4-12	Basistakenpakket / Onderzoeksprogramma / contactmomenten / inentingsprogramma / schoolgezondheidszorg	Lokale ambulante hulpverlening, max. 12 gesprekken gedurende een half jaar (Opvoeden in de buurt)
	Diverse cursussen waaronder "Opvoeden Zo"	
	Individuele opvoedingsadviezen	
	Spelothek	
4-19	Kinderoppas	Deelname aan netwerken: Zorgloket onderwijs en bijvoorbeeld en overlast netwerk per stadsdeel.
	Basistakenpakket / Onderzoeksprogramma / contactmomenten / inentingsprogramma / schoolgezondheidszorg	
	Individuele opvoedingsadviezen	
12-19 jaar	Huiswerkbegeleiding voor ouders (4-19 jaar)	
	Puber-ouder cursussen	
12-23	Contacten op indicatie, zorg op signaal	
	Deelname aan netwerken ZAT/ buitenschools12-23	

Bijlage II. Speciale CJG-functies in het centrale CJG

Bureau Basiszorg	Doel: Door middel van het coördineren van zorg rondom gezinnen er voor zorgen dat kinderen (0-18 jaar) van ouders die in behandeling zijn bij Parnassia voor psychiatrische problematiek en/of verslavingsproblematiek voldoende basiszorg ontvangen. De kinderen worden “gevolgd” zodat voorkomen wordt dat het hen ontbreekt aan voldoende zorg. Bureau Basiszorg is een onderdeel van het KOPP/KVO-project (een van de preventieprojecten van Parnassia Preventie in samenwerking met de Jutters).
IVVTO	Doel: Het in een zo vroeg mogelijk stadium onderkennen van zorgen over de ontwikkeling kinderen van 0 tot 4 jaar, hulp aan bieden aan deze kinderen en coördinatie van hulpverlening door diverse instellingen. Het IVVTO-team bestaat uit deskundigen van verschillende instellingen.
Vangnet 0-6 jaar	Doel: Ouders die geen gebruik maken van de Jeugdgezondheidszorg opsporen en hen motiveren wel gebruik te gaan maken van de Jeugdgezondheidszorg. Ook kunnen zij hulp bieden bij het zoeken van passende zorg of het verhelderen van problemen. Vangnet 0-6 jaar is een onderdeel van Meavita Opgroeïende Kinderen.
Netwerkcoördinatoren 0-12	Doel: In elk stadsdeel is een netwerk jeugdhulpverlening 0-12 actief, dat zicht richt op het in multidisciplinair verband bespreken van kinderen en gezinnen waar meerdere problemen tegelijkertijd een rol spelen en waarop de reguliere zorg in de wijk en in de regio geen of onvoldoende grip krijgt. De netwerkcoördinator is voor deze netwerken aanspreekpunt. Deze functionarissen maken deel uit van de Haagse welzijnsorganisaties.
CJG-Gezinscoaches:	Doel: Hulp- en zorgverlening optimaliseren voor gezinnen waar weerbarstige sociale en individuele problemen de ontwikkeling (psychisch, sociaal en/of lichamelijk) van kinderen van 0-19 jaar bedreigen: coördinatie van de bestaande zorgsystemen, ondersteunen van het gezin, versterken eigen kracht, doorbreken spiraal van elkaar versterkende problemen. De CJG-gezinscoaches maken onderdeel uit van de GGD.